ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASÍ
MEKTEPKE SHEKEMGI HÁM MEKTEP BILIMLENDIRIWI MINISTRLIGI
QÁNIGELESTIRILGEN BILIMLENDIRIW MÁKEMELERI AGENTLIGI
JANÍNDAǴÍ PEDAGOGIKALÍQ SHEBERLIK HÁM XALÍQARALÍQ BAHALAW
ILIMIY-ÁMELIY ORAYÍ

QARAQALPAQ TILI HÁM ÁDEBIYAT BILIMLENDIRIW BAǴDARÍNAN KÁSIPLIK SERTIFIKATLAW TEST TAPSÍRMALARÍ SPECIFIKACIYASÍ

Tashkent – 2026

QARAQALPAQ TILI HÁM ÁDEBIYAT BAĞDARÍNAN KÁSIPLIK SERTIFIKATLAW TEST TAPSÍRMALARÍ SPECIFIKACIYASÍ

Bul specifikaciya Ózbekstan Respublikası Ministrler Kabinetiniń mámleketlik mektepke shekemgi hám ulıwma orta bilimlendiriw shólkemleri pedagog kadrların kásiplik sertifikatlaw boyınsha mámleketlik xızmetlerdi kórsetiwdiń hákimshilik reglamentine muwapıq islep shıǵıldı. Hújjet qaraqalpaq tili hám ádebiyat páni muǵallimleriniń kásiplik bilim, kónlikpe hám kompetenciyaların bahalaw ushın qollanılatuǵın test sınaqlarınıń mazmunı, strukturası hám bahalaw ólshemlerin belgileydi.

Specifikaciya test tapsırmalarınıń mazmunı, strukturası, bahalaw ólshemleri, test tapsırmalarınıń forması, kognitivlik dárejeleri hám de bahalaw procesin shólkemlestiriw tártibin belgilep beredi.

Bul hújjet test tapsırmaların islep shıǵıwda metodikalıq tiykar bolıp xızmet etedi hám bahalaw procesiniń ashıq-aydınlıǵı, ádilligi hám ilimiy tiykarlanǵanlıǵın támiyinlewge qaratılǵan.

I. Ulıwma principler

Bahalawdıń tiykarǵı maqseti qaraqalpaq tili hám ádebiyat páni muǵallimleriniń pán boyınsha teoriyalıq bilimleri, ámeliy kónlikpeleri, laboratoriyalıq jumıstı shólkemlestiriw kompetenciyası, qaraqalpaq tili hám ádebiyat páni baǵdarında oqıtıw metodikası boyınsha bilimleri, pedagogikalıq sheberligi hám kásiplik kompetenciyaların kompleksli bahalawdan ibarat. Bahalaw nátiyjeleri pedagog kadrlardı kásiplik sertifikatlaw procesinde qarar qabıl etiw ushın tiykar bolıp xızmet etedi.

II. Normativlik tiykarlar

1. Ózbekstan Respublikası Ministrler Kabinetiniń 2024-jıl 12-fevraldaǵı “Mámleketlik mektepke shekemgi hám ulıwma orta bilimlendiriw shólkemleri pedagog kadrların kásiplik sertifikatlastırıw boyınsha mámleketlik xızmetlerdi kórsetiwdiń hákimshilik reglamentin tastıyıqlaw haqqında”ǵı 87-sanlı qararı.

2. Ózbekstan Respublikası Mektepke shekemgi hám mektep bilimlendiriwi ministrliginiń 2026-jıl 3-iyuldegi "Mámleketlik mektepke shekemgi hám ulıwma orta bilimlendiriw shólkemleri pedagog kadrların kásiplik sertifikatlaw qadaǵalaw sınaǵın shólkemlestiriw hám ótkeriw haqqında"ǵı 233-sanlı buyrıǵı.

III. Bahalaw qamtıwı

Qaraqalpaq tili hám ádebiyat páni muǵallimleri ushın qánigelik páninen 40, pedagogikalıq sheberlikten 10, jámi 50 test tapsırması usınıladı hám ulıwma test tapsırmasın orınlaw ushın ajıratılǵan waqıt 120 minut etip belgilenedi. Bunda jabıq test tapsırmalarınan (bir durıs juwaptı talap etetuǵın (Y1), sáykeslendiriwdi talap etetuǵın (Y2) hám izbe-izlikti talap etetuǵın test tapsırmaları (Y3) paydalanıladı. Qánigelik

pánlerinen dúziletuǵın test tapsırmalarınıń mazmun tarawı hám bahalanatuǵın bilim hám kónlikpeler boyınsha bólistiriliwi tómendegi kestede sáwlelendirilgen.

IV. Test dúzilisi

Test sınaǵı qaraqalpaq tili hám ádebiyat páni baǵdarınıń tiykarǵı mazmun baǵdarların qamtıp aladı. Atap aytqanda, test tapsırmaları ulıwma oqıw sawatxanlıǵı, tilden ámeliy paydalanıw, til teoriyası hám lingvistikalıq tallaw, kórkem tekst talqılawı, ádebiyat tariyxı, ádebiyat teoriyası hám kórkem talqı, ana tili hám ádebiyat pánin oqıtıw metodikası hám pedagogikalıq sheberlikke baylanıslı bilim hám kónlikpelerdi bahalawǵa qaratılǵan. Test tapsırmalarınıń mazmunı ulıwma orta bilimlendiriwdiń mámleketlik bilimlendiriw standartları, ámeldegi oqıw baǵdarlamaları hám pán boyınsha metodikalıq talaplar tiykarında qáliplestiriledi.

Qánigelik pánlerinen dúziletuǵın test tapsırmalarınıń mazmun tarawı hám bahalanatuǵın bilim hám kónlikpeler boyınsha bólistiriliwi

1-keste

Mazmunı	Bilim hám kónlikpeler	Testler sanı
1. ANA TILI		**24**
1.1 Tilden ámeliy paydalanıw		
Sóylew hám imla	– sóylew hám imladaǵı hár túrlilikti anıqlay alıw; – bas háripler, túbir hám qosımtalar, qosılıp hám ajıratıp jazıw, sızıqsha menen jazıw sıyaqlı imla qaǵıydaların biliw, paydalana alıw; – fonetikalıq ózgerisler (sesler arttırlıwı, almasıwı hám túsiwi)di ajırata alıw;	6
Punktuaciya	– jazıwda irkilis belgilerin (soraw, úndew, kóp noqat; útir, sızıqsha, qos noqat; noqatlı útir, qawıs, tırnaqsha) durıs qollana alıw;	4
Stilistika	– qosımtalardıń konteksttegi wazıypasın túsiniw, ajıratıw hám durıs qollanıw; – sózlerdiń konteksttegi mánisihám wazıypasın túsiniw, ajıratıw hám durıs qollanıw; – berilgen jaǵdayǵa say sóylem úlgilerin tańlaw.	4
1.2 Til teoriyası hám lingvistikalıq tallaw		
Lingvistikalıq tallaw	– tekst (gáp)ti házirgi qaraqalpaq ádebiy tili fonetikalıq normaları tiykarında tallaw; – tekst (gáp)ti házirgi qaraqalpaq ádebiy tili leksikalıq normaları tiykarında tallaw; – tekst (gáp)ti házirgi qaraqalpaq ádebiy tili morfemalıq normaları tiykarında tallaw; – tekst (gáp)ti házirgi qaraqalpaq ádebiy tili morfologiyalıq normaları tiykarında tallaw; – tekst (gáp)ti házirgi qaraqalpaq ádebiy tili sintaksislik normaları tiykarında tallaw;	10
2. ÁDEBIYAT		**16**
2.1. Ádebiyat tariyxı		

Milliy ádebiyat	– ulıwma orta bilimlendiriw baǵdarlamasına kirgizilgen qaraqalpaq xalıq awızeki dóretiwshiligi úlgilerin túsiniw, talqılaw hám bahalaw; – ulıwma orta bilimlendiriw baǵdarlamasına kirgizilgen qaraqalpaq poeziyası úlgilerin túsiniw, talqılaw hám bahalaw; – ulıwma orta bilimlendiriw baǵdarlamasına kirgizilgen qaraqalpaq prozası úlgilerin túsiniw, talqılaw hám bahalaw; – ulıwma orta bilimlendiriw baǵdarlamasına kirgizilgen qaraqalpaq dramaturgiyası úlgilerin túsiniw, talqılaw hám bahalaw.	10
Jáhán ádebiyatı	– ulıwma orta bilimlendiriw baǵdarlamasına kirgizilgen jáhán ádebiyatı tariyxında áhmiyetli orın iyelegen epikalıq hám dramalıq shıǵarmalardı túsiniw, talqılaw hám bahalaw; – jáhán ádebiyatı tariyxında áhmiyetli orın iyelegen lirikalıq shıǵarmalardı túsiniw, talqılaw hám bahalaw.	4
2.2. Ádebiyat teoriyası hám kórkem talqı		
Klassikalıq lirika talqısı	– shıǵarmanıń janrı, ırǵaq hám uyqasın anıqlaw, kórkem usıllardı talqılaw; – klassikalıq tekst mazmunın ańlaw.	2
Jámi		40

Pedagogikalıq sheberlikten dúziletuǵın test tapsırmalarınıń mazmun tarawı hám bahalanatuǵın bilim hám kónlikpeler boyınsha bólistiriliwi

2-keste

1. PEDAGOGIKALÍQ SHEBERLIK		**10**
1.1. Ulıwma pedagogika	– pedagogika, didaktika, tárbiya hám jas psixologiyasınıń tiykarǵı túsinikleri hám kategoriyaları, pedagogikalıq kózqaraslar hám bilimlendiriw paradigmaları (dástúriy-konservativ, racionalistlik (bixevioristlik), fenomenologiyalıq (gumanistlik), texnokratlıq hám ezoterik) nı biliw hám berilgen jaǵdayǵa sáykesin tańlay alıw; – pedagogikanıń principlerin (sanalıq hám belsendilik, kórgizbelilik, sistemalı hám turaqlılıq, ilimiylik, teoriya hám ámeliyat birligi hám basqalar) biliw hám berilgen jaǵdayǵa sáykesin tanlay alıw; – tárbiya hám onıń túrlerin biliw, bir-birinen parıqlay alıw hám berilgen jaǵdayǵa sáykesin tańlay alıw; – sabaq hám onıń túrleri (jańa bilim beriw sabaǵı, bekkemlew sabaǵı, tákirarlaw hám ulıwmalastırıw sabaǵı, -baqlaw (tekseriw) sabaǵı, aralas sabaq; bayanat sabaǵı, sáwbetlesiw sabaǵı, ámeliy sabaq, laboratoriya sabaǵı, óz betinshe jumıs sabaǵı; dástúriy sabaq, dástúriy emes sabaq hám basqalar) ni biliw, sabaqtı rejelestiriw, shólkemlestiriw hám klasstı basqarıw kózqarasların anıq jaǵdaylarda qollana alıw, bilimlendiriw procesin joybarlaw hám basqarıw, mashqalalı jaǵdayda durıs qarar qabıl etiw, jumısın monitoring etiw; – klass basshısınıń huqıq hám minnetlemelerin biliw, klass hújjetleri menen isley alıw, olardı júrgiziwde durıs izbe-izlikke ámel etiw, klass jámáátin durıs qáliplestiriw, sóylesiwde pedagogikalıq etika qaǵıydalarına ámel etiw, ata-analar menen birge islesiwdiń nátiyjeli formaların tańlaw, mashqalalı jaǵdayda eń maqul strategiyalıq kózqarastı qollanıw; –pedagogikalıq etika, sóylew, texnika, dóretiwshilik, pedagogikalıq ádep, bilimdarlıq/kompetenciya, qarım-qatnas mádeniyatı, takt/náziklik, kreativlik, refleksiya hám kásiplik ósiw tiykarların biliwi hám berilgen jaǵdayǵa sáykesin tańlay alıwı; – pedagogikalıq qábilet hám onıń túrleri (didaktikalıq qábilet, akademiyalıq qábilet, perceptiv-pedagogikalıq qábilet, sóylew mádeniyatı, bahalaw mádeniyatı, texnologiyalıq mádeniyat, shólkemlestiriw qábileti, kommunikativ qábilet, avtoritar qábilet hám basqalar) di biliw hám konkret jaǵdaylarda qollay alıw,	10

	– bilim beriw texnologiyaları (joybarǵa tiykarlanǵan bilim beriw, mashqalalı bilim beriw, birgelikte bilim beriw, evristikalıq bilim beriw, shaxsqa baǵdarlanǵan bilim beriw, interaktiv bilim beriw, differencial bilim beriw, integral bilim beriw, oyınlı bilim beriw, inklyuziv bilim beriw hám basqalar) n biliw hám jaǵdaylarǵa sáykesin tanlay alıw; – pán mazmunı tarawın oqıtıw qatnasların, metodikası hám texnologiyaların biliw; – pán tarawın oqıtıw usılları hám metodların parıqlaw hám berilgen jaǵdayǵa sáykesin tańlaw; – pán tarawın oqıtıw boyınsha berilgen bilimlendiriw jaǵdayına baylanıslı qabıl etilgen qararlarǵa baha beriw.	

Kognitivlik kónlikpelerdiń bólistiriliwi

3-keste

T/r	Kognitivlik dáreje	Túsindirmesi	Test sanı
1	**Biliw**	Pánge tiyisli tiykarǵı dáliller, nızamlar, anıqlamalar, formula hám hádiyselerdi yadtan biliw, tanıw, eske túsiriw.	22
2	**Qollaw**	Dálil hám nızamlardı tanıs jaǵdaylarda qollanıw, esap-kitap islew, grafik/diagrammanı analizlew.	23
3	**Pikirlew**	Biytanıs jaǵdayda qollanıw, analiz-sintez, sebep-nátiyje baylanısı, túsindiriw, bahalaw.	5

V. Bahalaw ólshemi

Test tapsırıwshınıń ulıwma nátiyjesi hárbir test tapsırmasına berilgen ballar jıyındısı tiykarında anıqlanadı. Hárbir duris juwap ushın **2 ball**, nadurıs juwap ushın **0 ball** beriledi. Test sınaǵınıń eń joqarı nátiyjesi 100 baldı quraydı.

VI. Imtixan tártibi

Qadaǵan etilgen qurallar: imtixan waqtında mobil telefon, smart saat, planshet yamasa elektron esletpelerden paydalanıw qatań qadaǵan etiledi.

Ádep-ikramlılıq hám tártip: nusqa kóshiriw, járdem soraw yamasa járdem beriw, imtixan waqtında sóylesiw, ruqsatısız shıǵıw sıyaqlı jaǵdaylar qadaǵan etiledi.

Baqlawshı qaǵıydabuzarlıqtı anıqlaǵanda, onı rásmiylestirip, tıńlawshını testten shetletedi hám nátiyjesi biykarlanadı.

VII. Usınıs etiletuǵın tiykarǵı ádebiyatlar

Ana tili

5-klass. Qaraqalpaq tili (I, II bólim) sabaqlıǵı / G.S. Patullaeva, S.R. Kadirimbetova; redaktor Z.A. Ismaylova. – Tashkent: Novda Edutainment, 2024.
6-klass. Ana tili sabaqlıǵı G.S. Patullaeva, S.R. Kadirimbetova. Tashkent – 2022.
7-klass. Ana tili sabaqlıǵı. M.Dáwletov, Z.Ismaylova, Z.Kazimbetova. Tashkent – 2022.
8-klass. Qaraqalpaq tili sabaqlıǵı. Z.M.Kazimbetova, K.N.Atamuratova, G.J.Uzakbaeva, K.Sh.Jiemuratova, A.A.Seytmuratova. Tashkent – 2025.
9-klass. Qaraqalpaq tili sabaqlıǵı. Z.M.Kazimbetova, X.Y.Tolıbayev, R.A.Niyetova, S.S.Toremuratova. Tashkent – 2025.
10-klass. Ana tili sabaqlıǵı. Sh.N.Abdinazimov, Z.A. Ismaylova, Z.M.Kazimbetova. Tashkent – 2022.
11-klass. Ana tili sabaqlıǵı. Sh.Abdinazimov, Z.Ismaylova, B.Qutlımuratov. Tahkent – 2018.

Ádebiyat

5-klass ádebiyat sabaqlıǵı (I, II bólimler). P.E. Nurjanov, J. Umatova, G.A. Begmuratova, D.M. Nurseytov; redaktor Sh.A. Smamutova. – Tashkent: Novda Edutainment, 2024.
6-klass ádebiyat sabaqlıǵı. Q.Orazımbetov, B.Genjemuratov, G.Begmuratova. Tashkent – 2022.
7-klass ádebiyat sabaqlıǵı. R.Niyetova, I.Mámbetov, G.Jaqsımova. Tashkent – 2022.
8-klass ádebiyat sabaqlıǵı. K.Palımbetov, S.Kadirimbetova, R.Niyetova, D.Nurseytov. Tashkent – 2025.
9-klass ádebiyat sabaqlıǵı. K.Palımbetov, Z.Bekbergenova, S.Kadirimbetova, D.Nurseytov. Tashkent – 2025.
10-klass ádebiyat sabaqlıǵı (I, II bólimler). Q.Orazımbetov, B.Genjeuratov, G.Begmuratova. Tashkent – 2022.
11-klass ádebiyat sabaqlıǵı. K.Allambergenov, Q.Orazımbetov, M.Bekbergenova, Z.Bekbergenova. Tashkent – 2018.

Pedagogikalıq sheberlik boyınsha derekler

1. Mavlonova R.A., Umumiy pedagogika. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2018. – 528 b.
2. Xoliqov A. Pedagogik mahorat. Darslik, – Toshkent: “Bayoz” nashriyoti, 2025. – 504 b.
3. Tolipov O‘., Ro‘ziyeva D. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. O‘quv qo‘llanma. – Toshkent: “Innovatsiya-ziyo” nashriyoti, 2019. – 276 b.
4. Sh. Abdiraimov v.b. Ta’limda baholash va monitoring asoslari. O‘quv- uslubiy qo‘llanma. – Toshkent, TDYU nashriyoti, 2026. – 208 bet.

Esletpe: *test tapsırmaları mazmunı usınıs etilgen ádebiyatlarda sáwlelengen mazmun, princip hám kózqaraslar menen sáykeslendiriledi, biraq test tapsırmaları tikkeley dereklerden alınbaydı. Sınaqqa tayarlıq kóriw procesinde usınıs etilgen ádebiyatlar eslep qalıw deregi sıpatında xızmet etiwden góre, ulıwma kásiplik tayarlıqtı bekkemlewge qaratılǵan.*